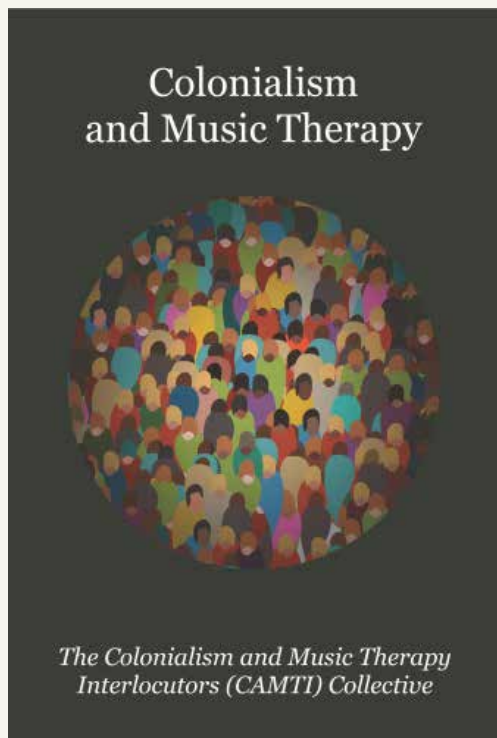

Boganmeldelse

Colonialism and Music Therapy

Boganmeldelse af Anne Cathrine Hulthin Andersen,
cand.mag. i musikterapi/cand.musicae Global Music.
Musikterapeut i Mariagerfjord Kommune, ansat af
'Sundhed og Omsorg' indenfor områderne Handikap og Psykiatri.
Kontakt: hulthinandersen@gmail.com

**The Colonialism and Music Therapy
Interlocutors (CAMTI) Collective (2022)
Colonialism and Music Therapy, 2022
Dallas: Barcelona Publishers.
Antal sider: 654**

Denne antologi forsøger at inspirere til refleksion og dialog. I artiklerne præsenteres og diskuteres musikterapi i mange forskellige former, fra forskellige synsvinkler og traditioner. Formålet er netop at ære og tydeliggøre de musikterapeutiske praksisser, som ofte er oversete, og dermed skabe mulighed for nye idéer.

Kultur og traditioner fylder meget i denne bog. Der er dog ikke tale om at skabe dialog om "gammel vin på nye flasker". Antologien prøver snarere at skabe bevidsthed om kompleksiteten i f.eks. at kunne håndtere forskellige tilgange og traditioner på én gang, som det netop beskrives i dette citat:

"It must be nice to be in two worlds, to have a foot in each of two cultures like a bridge." And I reply that it's not so much that I feel like I have one foot in each culture. It's like I have my left foot in one canoe and the other foot is in another canoe. And I'm in the rapids and I have to deconstruct the canoes from a Western paradigm to a traditional paradigm and not drown in the process and sing songs along the way.

Dr. Richard Vedan, s. 29

Bogens opbygning

Antologien har en omfattende forfatterliste på 54 personer, som tilsammen udgør the CAMTI collective (The Colonialism and Music Therapy Interlocutors Collective). The CAMTI collective blev dannet i forbindelse med tilblivelsen af antologien. I tråd med hele antologiens budskab har den ingen hovedredaktør, og "kollektivet" ønsker dermed at sende et signal om at ære alles bidrag ligeværdigt. Antologien er på engelsk, men skrevet i et letlæseligt sprog. Til trods for hele 654 tætskrevne sider er den forholdsvis let at overskue. Antologien indledes med at forklare både dens formål, samt præsentere samtlige bidragsydere. Indledningen afsluttes med et resumé af antologiens tre

dele og samtlige kapitler (artikler), hvilket gør det muligt at læse hvert enkelt kapitel for sig uden at tage hensyn til rækkefølge.

Antologiens tre dele er: Del 1. Between Worlds; Del 2. Questioning Normative Narratives; Del 3. Reimagining Music Therapy Education, Theory and Research. Del 1 er en samling af forskellige artikler, hvor musikterapeuter bl.a. har samtaler med hinanden om, hvordan de i deres arbejde påvirkes af forskellige kulturelle aspekter og tilgange. Eksempelvis diskuterer fire malaysiske musikterapeuter, hvordan det har været at uddanne sig i udlandet, i forhold til hvordan de har følt sig mødt med deres kultur og musiksyn. Del 2 er ligeledes en samling af artikler, hvor f.eks. musikterapeuter fra forskellige lande, der har været koloniseret, diskuterer, hvordan de kolonialistiske strukturer og eftervirkninger præger samfundet og deraf deres musikterapeutiske arbejde. Del 3's samling af artikler diskuterer bl.a. hvordan man kan gentænke musikterapiuddannelserne ud fra et postkolonialistisk ståsted. Andre musikterapeuter skriver om, hvordan de i deres arbejde og forskning har ladet sig inspirere af den postkolonialistiske forholdemåde.

En ny måde at anskue musikterapi på

Antologiens ærinde er at starte en debat og/eller give inspiration til en ny måde at forstå og anskue musikterapi på. Musikterapien som fag er defineret ud fra vestlige principper, uddannelses- og forskningsmetoder. Antologien er nysgerrig på og forsøger at fremhæve andre måder at anskue musik som terapi på. Her er der ikke kun tale om, hvordan musikmedicin bliver anvendt i ikke-vestlige kulturer. Der er også tale om en redefinerings af, hvad der kan opfattes og accepteres som musikterapi, og hvor der eksempelvis er mangler på uddannelserne. F.eks. er det typisk den vestlige, klassiske musik, som bliver tillagt en stor værdi på musikuddannelser, hvor folkemusik træder i baggrunden. Udover at diskutere og berøre dette emne fra 54 bidragsydernes synspunkt og kulturelle ståsted, forklares der i bogens indledning, hvordan alt dette hænger sammen med kolonialismen. Indledningen uddyber derfor flere forskellige begreber som *imperialisme, kolonialisme, postkolonialisme, antikolonialisme og de-kolonialisme* samt forskellen på disse, og hvordan de præger og har præget verdenssamfundets normer.

Antologien forsøger ikke at indføre en bestemt ny pædagogisk eller terapeutisk retning. Den forsøger snarere at oplyse om og undersøge, hvad det er for en historie, vi alle står på og er

præget af. Der kan være mange nuancer, man bør være bevidst om som musikterapeut - ikke mindst hvordan man bruger musik og hvilken musik, alt afhængig af hvem man står overfor. Der er også tale om magtstrukturer, som man bør være opmærksom på i forholdet mellem terapeut og klient. Disse kan farves endnu mere af, hvilken baggrund man har. Temaet taler ind i en politisk tidsånd, som handler om at være socialt og politisk bevidst, f.eks. hvad angår social, køns- eller racemæssig uretfærdighed. På den måde er antologien særdeles tidssvarende. Hvert kapitel henviser til referencer og kilder, hvor mange er helt nye, og som man får lyst til at gå på videre opdagelse i.

Inspirerende læsning

Det har været en fornøjelse at læse antologien. Det er interessant og inspirerende at lære om den mangfoldighed, der findes indenfor musikterapiens verden, hvad angår tilgange, musiksyn, problematikker og kulturer. Jeg har selv igennem mit studieliv været meget interesseret i "gammel viden", forstået som den måde hvorpå musik har været anvendt som terapi i forskellige kulturer, før der var noget, der blev kaldt "musikterapi". Selvom bogen ikke kun handler om dette emne, har det været bekræftende, at dette nu bliver taget op som tema. Dermed kan den musikterapeutiske faggruppe blive ved med at udvikle sig, og måske kigge lidt udenfor boksen, som den har set ud indtil nu. Jeg er spændt på at følge udviklingen.

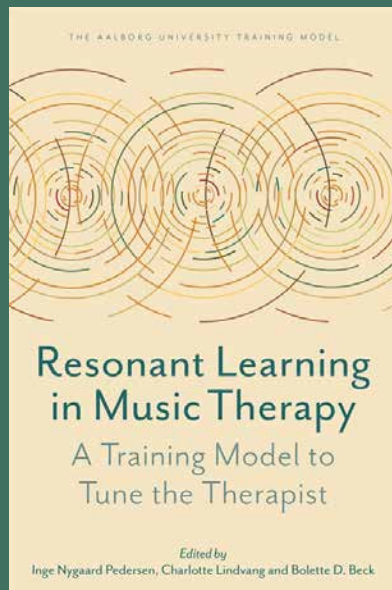
Hvorfor skal jeg læse bogen?

Antologien henvender sig ikke kun til dem, der er interesserede i den postkolonialistiske vinkel, eller de som måske har kolonialismen tæt på - den henvender sig til alle musikterapeuter, uanset hvilket område man arbejder indenfor. Bogen handler nemlig ikke kun om oversete kulturelle aspekter og traditionelle praksisser, men i det hele taget om marginaliserede grupper og tilgange. En musikterapeut, som også har en autisme-diagnose, beskriver f.eks., hvordan hun har oplevet at blive set på og behandlet som "en autistisk person", og hvordan hun i stedet foretrækker at blive mødt. Hun skriver også, hvad hun mener om formålet med den musikterapeutiske forskning indenfor autismeområdet. Det er inspirerende og relevant læsning, og sætter tanker i gang i forhold til mit eget arbejde, som: "Hvad er formålet med terapien? Hvad foretrækker klienten?" etc. Antologien byder op til en ny forholdemåde, hvor vi fortsat skal være nysgerrige på, hvad musikterapi *kan* og kan rumme - både af viden der allerede findes, og endnu ikke er opdaget.

Redigeret af Inge Nygaard Pedersen,
Charlotte Lindvang og Bolette Daniels Beck
Udgivet: 2022
Forlag: Jessica Kingsley Publishers
Sprog: Engelsk
Sider: 361

Boganmeldelse

Resonant Learning in Music Therapy – A Training Model to Tune the Therapist

Boganmeldelse af Lise Høy Laursen,
cand.mag. i musikterapi, Afdeling for Lindring og
Videnscenter for Lindring, Københavns Kommune.
Kontakt: lise@lisehoeylaursen.dk

Den danske musikterapiuddannelses tre spor, terapisporet, musiksporet og det akademiske spor, har kørt parallelt siden uddannelsens begyndelse i 1982. Denne bog er en spændende og omfattende beskrivelse af terapisporet.

Bogen henvender sig ifølge redaktørerne til musikterapistuderende i Danmark, internationale musikterapiundervisere og -studerende samt til uddannede musikterapeuter med interesse i uddannelse og træning. Ligeledes håber redaktørerne, at bogen vil inspirere musikterapeuter og andre terapeuter samt bidrage til musikterapilitteraturen og yderligere drøftelse af uddannelse og træning.

Forfatterne er eller har alle været en del af undervisningsteamet på musikterapiuddannelsen på Aalborg Universitet i mange år, og

bogen er opstået i et tæt samarbejde mellem forfatterne og redaktørerne, som alle har bidraget til forskellige kapitler i bogen. Forord af adjungeret lektor, Søren Willert og professor og leder af Cambridge Institute for Music Therapy, Helen Odell-Miller indleder bogen. Bl.a. skriver Helen Odell-Miller:

Denne bog demonstrerer, først og fremmest, at både historiske og etablerede tilgange og moderne udviklinger indenfor musikterapi er indlejret i internationale musikterapiuddannelser. Holdet på Aalborg Universitet er førende indenfor dette felt..."

s. 11, fri oversættelse

Forfatterne har påtaget sig en stor opgave med at bevidstgøre og formulere teori og praksis i de forskellige lag og aspekter af den musikterapeutiske læringsproces i terapisporet og målet hermed.

En læremodel der skal "stemme" kommende musikterapeuter

Bogen er logisk bygget op med et indledende kapitel, der beskriver hensigten med bogen, set i lyset af hvad der generelt tilbydes i musikterapiuddannelser i Europa og resten af verden. Der lægges ud med metaforen "at stemme terapeuten". Uddannelsen af musikterapeuten sammenlignes med et instrument, der skal finstemmes. Metaforen bruges ikke som et billede på korrekthed, men om en kontinuerlig læring og forbedring af terapeutens færdigheder, som ved uddannelsens afslutning vil komme fremtidige klienter og arbejdspladser til gode.

Redaktørerne italesætter løbende brug af terminologier, etiske overvejelser og andre betragtninger omkring uddannelse og terapeutisk virke. Værd at nævne er udtrykket resonans (resonant learning), der benyttes som et paraplybegreb, som bl.a. understreger betydningen af relationer og ubevidste forhold i den studerendes selvoplevelse gennem læringsprocessen på terapisporet.

Terapisporet deles op i tre retninger:

- Træningsterapi, hvor den studerende har rollen som klient, og underviseren er lære-terapeut.
- Forskellige kurser med den studerende i forskellige roller, og hvor lærerne fungerer som facilitatorer og supervisor.
- Praktikforløb, hvor den studerende bliver superviseret af underviserne.

Terapeutisk læring set i historiens vingesus

Andet kapitel giver overblik over musikterapiens 40-årige historie, dets begyndelse og bl.a. Inge Nygaard Pedersens rolle heri som studiets grundlægger. Studiets base i en terapeutisk, akademisk og musikalsk læring gennemgås, samt hvordan de tre inter-relaterer og samles indenfor universitetets læringskultur med bl.a. problembaseret læring.

Kapitel 3 er en omfattende gennemgang af tanker og teorier bag studiets oplevelsesbaserede læring og teoretiske grundlag, som er psykodynamisk orienteret, men hvor studerende opmuntres til en integrativ og eklektisk tilgang, hvor andre teoretiske rammer inddrages. Den psykodynamiske tilgang ses i lyset af

historien - fra psykoanalysen til videreudvikling i forskellige nyere retninger. Forfatterne forsøger at integrere dele af psykodynamiske teorier med intersubjektiv forskning og neurologisk baseret forskning. Målet med bogen er ifølge redaktørerne ikke at tilbyde en ny teoretisk ramme eller metode for terapisporet alene, da dette skal ses i sammenhæng med de to andre spor på uddannelsen.

I de efterfølgende kapitler præsenteres og beskrives de enkelte fag, kurser og forløb på bachelor- og kandidatdelen, som udgør terapeuttræningen indenfor de tre retninger i terapisporet (se ovenfor).

Terapisporets fag - fra start til slut

Kapitlerne er sat op i en tidslinje fra studiets start til slut og giver et overblik over fagene og deres betydning for den studerendes læringsproces. Hvert fag spiller en rolle i stemningen af den studerende som terapeutinstrument - fra gruppeterapi, arbejdet med krop og stemme, klinisk baseret gruppeterapitræning og egenterapi til gruppeledelse og afslutningsvist interterapi og supervision efter det sidste praktikforløb. Udover fag og kurser beskrives i separate kapitler "de tre rum" - en bevidstgørende træningsøvelse, som har eksisteret siden studiets start, samt det valgfri modul i GIM (Guided Imagery and Music).

Hvert kapitel indeholder en beskrivelse af undervisningen, oplevelsesvignetter som eksemplificerer træningen, øvelsesbeskrivelser og efterfølgende evaluering af den studerende eller refleksion. Øvelserne og proceslæringen sættes i et teoretisk perspektiv, som tilbageføres til teorigennemgangen i 3. kapitel. I alle træningssituationer er egenoplevelse og -refleksion en vigtig del af læringen, som del af en "bottom-up" proces. Dvs. at læringen ikke kun er dikteret oppefra og ned, men i høj grad tager udgangspunkt i den studerendes egne oplevelser, kropsregistreringer med mere, som en del af en integreret læringsproces.

Læring med indlagte udfordringer

Undervejs reflekterer forfatterne over teoretiske og etiske aspekter af læringsprocessen. Herunder er bl.a. værd at nævne de studerendes udfordringer i forhold til skiftende roller mellem f.eks. terapeut og klient, det at befinde sig i selvudviklingsprocesser og samtidig deltage i den sideløbende træning i de to andre spor, eller i forhold til relationen til undervisere, hvor rollerne skifter undervejs i studieforløbet. Der bliver samlet op på alle disse aspekter via eksempler og vignetter, hvor den terapeutiske

læring eksemplificeres på baggrund af den studerendes udfordringer og selvopdagelser.

Læseren får et unikt indblik i den fremadskridende læringsproces fra den første indføring af den studerende i den terapeutiske verden til de stadigt mere komplekse refleksioner og overvejelser i den studerendes ageren som kommende terapeut. En proces hvor læring, teori, praksis og egenudvikling følges hånd i hånd.

”Et af de centrale mål med terapisporet er at lære kunsten at ”lytte”. Ikke kun lytte for at kunne skelne mellem musikkens lyd kvalitet, struktur, dynamik eller intensitet, heller ikke kun at lytte til verbale formuleringer eller forståelser af andre studerende (-klienter). Det handler om at kunne lytte til ens kropslige oplevelser og blive opmærksom på genlyden af perceptioner og følelser, alt imens man interagerer i den terapeutiske relation.”

**Pedersen, Lindvang og Beck s. 343
– fri oversættelse**

Et par ord fra en ”gammel” musikterapeut

Som en efterhånden ”gammel” musikterapeut, der har arbejdet i faget siden 2006, var det lidt med bævende hjerte, at jeg tog fat på læsningen af denne bog. Jeg har gennem en årrække fungeret som censor på et par fag på studiets terapisor, og har stor respekt for den omfattende og unikke læring, træning og proces, som musikterapistuderende gennemgår gennem årene. Bogen understreger for mig, hvor vigtig uddannelsen er for at udvikle sin grundlæggende viden, faglighed og identitet som musikterapeut.

Efter at have læst bogen føler jeg mig opløftet og nyforelsket. Efter mange år i det musikterapeutiske virke og næsten udelukkende som monofaglig medarbejder på diverse arbejdspladser i sundhedsvæsenet, kan man til tider godt savne et samlet overblik over sin faglighed og en fornemmelse af at være forbundet til kernen af sit fag. Det har denne bog givet mig et pust af.

Bogen er meget ambitiøs og informationstæt, og til tider – især i teorikapitlet – er jeg blevet

hægtet lidt af. Det har givet anledning til at søge lidt i kilder for at forstå nye strømninger i teori og tilgang og genforstå det, jeg tidligere har lært. Alligevel sidder man bl.a. takket være de dygtige redaktører tilbage med en helhedsfornemmelse af at have forstået, dels hvor kompleks en læring man gennemgår på studiet, dels hvor højt et niveau man sigter efter i uddannelsen af musikterapeuter. Man føler sig taget i hånden af de bidragende forfattere med skiftevis en meget struktureret og en meget flydende tilgang til undervisningen. Bogen gennemstrømmes af en omsorg og en passion for uddannelsen, dens historie, etik og formål, nemlig at uddanne de dygtigst mulige musikterapeuter. Noget vi som musikterapeuter kan være stolte af. Den sætter også et højt niveau for kommende studerende og undervisere.

Jeg tænker, bogen fint når de tilsigtede målgrupper. Dog må man forventes at have en vis forforståelse og viden for at få mest muligt ud af bogen, og jeg kan forestille mig, at man som studerende vil have gavn af at genlæse bogen efter færdiggørelsen af studiet for at forstå bagud.

Selvom jeg ganske få steder føler mig lidt svævende i forhold til resonansbegrebet og dets rolle i de forskellige undervisningsformer, så bringes jeg igen og igen tilbage til det gennemgående teoretiske grundlag. Jeg synes forfatterne formår at finde en balance i teori og praksis samt bibringe læseren en forståelse for vigtigheden af ”den tavse viden”, herunder relationsdannelsens bevidste og ubevidste lag i musikterapien. Noget som for mig understreger hvorfor den psykodynamiske tilgang er så virkningsfuld en baggrund for lige netop musikterapeuter. I disse tider, hvor man fra politisk side overvejer at afkorte kandidatuddannelser, tænker jeg ”ikke musikterapiuddannelsen!”. Ved bogens afslutning er jeg nemlig ikke i tvivl om, at musikterapiuddannelsen så absolut kræver 5 år for at de studerende vil kunne gennemgå de mange lag af terapeutiske læringsprocesser og egenudvikling.

Bogen fortjener at være en basisbog for studiets terapisor. En grundbog som naturligvis vil kræve løbende redigering i takt med etablering af nye strømninger og tilgange.

Jeg håber bogen vil blive læst af både danske og internationale kolleger og undervisere og måske inspirere til yderligere standardisering og kvalitetscheck af musikterapiuddannelser rundt omkring i verden.